

EDINOST
 izhaja po trikrat na teden v šestih izdanih ob **torkih, četrtkih in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — **Obojno izdanje stane:**
 za jeden mesec L. 1.40, izven Avstrije L. 1.40
 za tri meseca . . . 2.60 . . .
 za pol leta . . . 5.— . . .
 za vse leto . . . 10.— . . . 16.—
 Na naročbe brez pritožene naročnine se ne jemijo zdrav.

Posemčno številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 20 nr., v Gorici po 20 nr. Sobotsko vederno izdanje v Trstu 20 nr., v Gorici 20 nr.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Poročilo

poslanca Spinčiča v seji poslanske skupnosti dne 22. oktobra 1894.

(Dalje in konec.)

On sam, ali pa drugi, s katerimi je bil v tesni dotiki, skušal je hrvatske volilne može, kojim je bilo oddati svoj glas dne 30. oktobra 1891. povodom volitve državnega poslancev, podkupiti s primerno visokimi sneški, do 200 gld. za slučaj, da ne pridejo k volitvi in ne oddajo svojega glasu — mogel bi tudi navesti imena onih, katere so hoteli podkupiti, in tudi priče za to.

Dočim je Moskovics pred volitvijo grozil hrvatsko mladeži ljudem in nastopal slastična žuganjem, da poruči šupana; dočim je, kakor rečeno, skušal podkupiti volilne može, da ne bi šli v Kopar na dan volitve, češ, da sicer ne dobe od c. k. vlade nikake podpore (v Slunu n. prava rodnjak); dočim je pred volitvijo potovao po okraju, govoril proti hrvatski stranki, se predstavljal ljudem kot prijatelj namestnika ter jim obljuboval vse dobro od c. k. vlade, ako bodo sledili njegovemu nasvetu, inrašal se je po volitvi v novembri 1891. na svojih potovanjih tako, da bolnikom ne treba duhovnikov, da ne treba ničesar verjeti duhovnikom — skoro iste besede, koje je ispregororila istodobno neka visokostojeda oseba v „rumeni hiši“ tržaški do deputacije iz Powjana —, da nikar naj ne volijo več župana Flego kot takega, da so se ugonobili s tem, da so volili dra. Leginjo (Čujte! čujte!), ker jih bode vlada vsele tega satirala po pravici ter jim ne dovoli nikake podpore. Pri tem se je vedno predstavljal kot dobrega prijatelja namestnikovega.

Velic vsej nesakonitosti imenovanja dra. Leva Moskovicsa občinskim zdravnikom, velic vsej nesposobnosti njegoviha oskrbovanje mesta zdravnika v zdravstvenem okrožju Buzet-Roč, velic vsemu omenjenemu ščuvanju proti duhovnikom, proti županu, proti izvoliti dra. Leginje, in sploh proti hrvatski stranki, kar se je vse prijavilo oblastim, injavilo je c. k. ministerstvo, da v tej zadevi ne more ničesar odločiti (naredba z dne 20. marca 1892., katero je c. k. okrajno glavarstvo prijavilo občini še le dne 19. oktobra 1892.);

je c. k. okrajno glavarstvo v Kopru vsele določnih naredb c. k. namestništva pozvalo občino, da izplača dru. Leva Moskovicsu prihodek za 18 mesecev, od začetka oktobra 1891. do konca oktobra 1892. (dekret z dne 19. oktobra 1892.); je ponovilo ta poziv zagrozivši, da se bodo sicer posilno interjavale doklade (dekret z dne 20. marca 1893. in z dne 4. maja 1893.), potem, ko se je občina branila proti temu pravnoim potom; in jo slednjic namestništvo samo izplačalo dra. Leva Moskovicsa za 13 mesecev z zneskom 1040 gld., kojega je prejelo od deželnega odbora istreškega kot predplačilo ter je naložilo v poplačanje tega zneska prisilno doklado 8 odstotkov na iz-

PODLISTEK.

Trije listi.

(Na grob † Rud. Dolenca, položil Dobravec.)

(Konec.)

In reke Vipave so po dolgem iskanju potegnili truplo moža, ki je le nekaj ur prej veselo stopal poleg svoje družice proti domu. Kdo ve, če je ni sedaj, kakor dovrji golob v pivškem gaju, vabil k sebi, klical, da se v duhu zdravi ž njim, a zman! Ljudstvo vse skupaj, vsi popuščajo delo ter hitre na mesto nešreče ter stopajo zamišljeno za nosilci, ki so zadeli na rame Rudolfovo truplo ter je prenesli v šolsko poslopje. Bil je strašen udarec.

Bradorus in Slavo, dasi daleč od Pla-

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinstvu je moč.“

ravne davke občine Buzetske, (Naredba c. k. namestništva z dne 10. junija 1893. št. 9687.)

Vsi utoki proti temu se strani občine ostali so brezvsečni, dā, nekateri med istimi, kakor oni z dne 6. maja 1893., se niso se strani c. k. namestništva niti predložili c. k. ministerstvu za notranje stvari. Občina mora plačati in molčati. Pravica in zakon se morata ukloniti pred silo. (Čujte!)

Temu spisu bi mogel pridodati marsikako razmišljevanje, zlasti kako deželni odbor istreški krši jasna zakonska določila, kar je celo posebno v juliju t. l. pripomalo c. k. upravno sodišče, in istotako tudi državno sodišče, in da deželni glavar, kakor bi bila njegova dolžnost po §. 42. deželnega reda, ne zaustavlja nesakonitih sklepov deželnega odbora in ne predlaga istih Njegovemu Vladičanstvu v odločenju, ter kako nesakonito postopajo c. k. oblasti na Primorskem in kako Hrvatje tudi pri višjih oblastih ne morajo dobiti svojih pravic.

Jaz ne storim tega in naglašam samo, da oblasti ne le ne podpirajo hrvatskih občin v njih prizadevanju po zboljšanju odnosa, ampak da zavirajo isto v tem prizadevanju, da jih s pisarjenjem silijo zgubljati čas ter da provočajo veliko rasburjenje in ogroženje med prebivalstvom.

Hrvatski in slovenski poslanci deželnega zboru istreškega so interpolovali v tej zadevi, toda niso dobili nikakoga odgovora.

Člani veleslavnega peticijskega odseka so razkačeni o takem postopanju c. k. namestništva v slučaju Moskovicsevem ter označujejo isto naravnost kot nasilstvo, koje zahteva nemudoma odpomočka v varstvo pravice in zakona.

To se more zgoditi le tako:

da se naredba c. k. namestništva v Trstu z dne 22. septembra 1891. št. 15.635 (imenovanje Moskovicsevem) razveljavlji, ker je nesakonita

in da se vsele tega razveljavijo tudi dekreti c. k. okrajnega glavarstva Koparskega z dne 19. oktobra 1892., 20. marca in 4. maja 1893., kakor tudi naredba namestništva z dne 10. junija 1893. št. 9687.;

da se zneski, isterjani potom dolične prisilne doklade, povrnejo občini Buzetski v uporabo sa mnoge nje potrebičine, da znesek 1040 gld., izplačan Moskovicemu kot plač občinskega zdravnika v Buzetu, pada na ramena tistega, ki je provaročil to nepostavno imenovanje;

in slednjič, da se Moskovicemu izplačajo takoj se strani države, kolikor se strani občine njega izkazane in v zakonu utemeljene pristojbine za izredno komisijo ter da se pojveduje o trditvi glede nesposobnosti istega in da se ukrene potem potrebno in pravično v zmislju vesela teh izpovedeb.

Razsodnosti in previdnosti visokega c. k. ministerstva bodi pa prepričeno, kaj mu je storiti proti tistim organom, ki so tako po-

nine, izvedela sta po prijateljih o nesreči takoj, ko sta dospela v r-sko vasico. Pustila sta „balindic“, pustila tudi zabavo ter se posvetovala o tem, kako bi bilo možno navlalic sklep Šolskega leta udeležiti se po grebu, da izkažeta s tem dragemu tovarišu zadnjo čast.

Lani je pograbila smrt Nanosiča, letos Rudolfa. Smrt, ti si kruta!

Dan Rudolfovega pogreba je bil tudi pravi „Dolenčev dan“, a razmeroma le malo je bilo nekdanjih znancov med mnogobrojnim udeležencem ismed učiteljstva pri pogrebu. Grm, Slavo in Bradorus so zastopali nekdanje sotrpine.

Jasno nebo, vroče poletno sonce je ogrevalo zemljo v popolni svoji moči, kakor

stopali v slučaju Moskovicosa in kakšukroniti, da so se zgodili vod kaj tacoga v bodočnosti.

Meni ne preostaja druzega, nego da priporočim najtopanje, da se vesprejme predlog peticijskega odseka.

Isti se glasi (čita):

„Ta peticija se odstopa visokemu c. k. ministerstvu za notranje stvari s poslovom, da prejšče strogo vso to zadevo in ukrene potrebno, da zadobita pravica in zakon vesstransko zadoščenje.“

Političke vesti.

Koalicija v zadregah. Bližamo se menda začetku — konca. Gori smo sicer zapisali „Koalicija v zadregah“. Čeprav pa nismo hoteli reči, da je ta čudni stvor naših parlamentarnih odnosa, že le sedaj začel v zadregi. O ne: koalicija se je porodila iz zadreg, in vse nje kratko življenje jo spremlijajo zadregi. Naglasiti pa smo hoteli, da se bliža trenutek, ko ta svesa tudi navzgor ne bude mogla več prikrivati svoje nesposobnosti za rešenje onega, v kar se je zavezala častno beseda in s čemer je tudi opravičevala svoj postanek. To ono je volilna reforma. Z Dunaja prihajajo namreč vesti, da so na najvišjem mestu tako nevoljni, ker se vprašanje volilne preosnove ne gane z mestom ter je knez Windischgrätz — obvestivši se o mišljenju v onih najvišjih krogih — začagal koalirani gospodri, da bodo vlada prisiljena — ako se to pereče vprašanje ne reši do Božiča — smatrati svojo nalogu kot dovršeno in izvesti. Iz tega sposnanja potrebnej posledice, ali kakor bi rekli v poštini slovenščini — o doto piti! In tako utegnemo doživeti, da se međ, kojega so zavrhitele sedanje koalirane stranke nad glavo grofa Taaffe-a, obrne proti njim samim. Stvari sicer še niso dozorele, vendar pa kažejo razna znamenja, da se bližamo začetku — koncu!

O dogodkih v Rusiji. Predvodenjem so prenesli truplo pokojnega carja iz palajoči v Livadiji v cerkev. Ob 7. uri svedči dvignili so zlato raken in ko so nastopili žalostno pot, legla je bila v tem na park in palajoči. Pred cerkvijo je pričakovalo sprevod do 50 svečenikov. Kakor rečeno, raken je bila vsa iz zlata in srebra, na raken je bila pritrjena carska krona in državni međ. Takože so rakeni v cerkvi so nosili raken na oder, preprežen z baržonom, nad katerom so nastavljale streho 4 palme. V cerkvi so odvzeli pokrov, da je bilo videti truplo carjevo. Po dovršenem blagoslovilju zaprli so zopet raken, in člani carske obitelji ostavili so cerkev, vracači se ob svetu bakelj zopet v palajoči. V cerkvi so ostali generalje in dvorni dostojanstveniki kot častna straža pri truplu carjevem. — Iz Odese so odpluli v Jalto tri ladje z vojaki, kateri se udeleže tužnih slavnosti.

Bi hotelo pokazati, da so zginile temne lise iz Rudolfovega življenja ter da se je nad njim zjasnilo nebo v lep, breskonden in brezkoneno jasen dan. Smrt ga je rešila teme britkosti in težav.

Zgrnila se je zemlja nad Rudolfovom in na vrakek skromne gomile so postavile prijateljike roke dne 25. oktobra 1894. kriz od domačega kamena, domačega mojstra lično delo.

To krščansko znamenje oznanjaj njegovi duhi večni mir; spričuj ljudstvu o njegovem vstrejnem, neumornem delu; svedoti prijateljem in sovražnikom, da živi v slovenskem učiteljstvu et prave vere; govoriti, da je kriz nam vsem trofej zmage, zmage nad težavami in britkostmi, zmage nad svetom. In pisate

Oglas se račune po tarifu v petitu; za naslove z debolimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsegava navadnih vrstic. Poslana osmrtnica in javnozahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbah.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovan, ker nefrankovanega se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina, reklamacijo in oglase sprejema upravnidevno ulica Molino pisočko hšt. 3. II. nadst. Odprtje reklamacij so prosto poštano.

„V edinstvu je moč.“

Ker so lažniji židovski listi vedeli mnogo poročati o sporih med pokojnim carjem in cesarjevičem (sedanjim carjem) je zanimivo čitati, kar piše neški novinski list: „Veliki knez prestolonaslednik je bil najnajčnejši sin. Do svojega odeta je gojil iskreno sočutje. Vsako noč je prišel ob 1. uri polunoči povprašat, kako je carju. Istotako ljubi prisrčno svojo mater. On ne stori ničesar, da ne bi popred njo pršal za svet.“

V Parizu namerjujo prirediti na dan pogreba več žalostinsko demonstracijo. Iste dne ostanejo zaprti vse gledališča, mnogo kupčijskih hiš in bank. Ruski poslaništvo v Parizu prihaja na tisoče in tisoče sočlnih brzojavk in adres, namenjenih carju in carici vdovi.

Vojска med Japonsko in Kitajem. Kitajci so menda že obupali, kajti angloškemu listu „Times“ javljajo iz Tionstina, da je princ Kung prijavil zastopnikom ptujiv vlasti, da se Kitajska ne more več upirati Japonski. Prince prosi, da bi posredovalo drugo vlasti, izjavljačo, da se Kitajska odpoveduje nadvlast nad Korejo in hoča plačati vojno odškodnino.

Različne vesti.

Zasluzeno priznanje. Danes dopolnjuje izročila je posebni deputacija gosp. dr. Gustavu Gregorinu mali spomin v znamenje hvaležnosti Tržaških Slovanov na njegovem požrtvovalnem trudu na narodnem polju sploh in posebej še za slovenske žole v Trstu. To darilce je lepa, zlata remontirana ura s pleteno, široko, a kratko zlato verižico. Na verižici visi male zlata plošča, na kateri je napisano na jedni strani: „Prvoboritelju za slovenske žole v Trstu dr. Gustavu Gregorinu“ in na drugi strani: „Tržaški Slovani“.

Voditelj deputacije, g. Makso Cotič, izrekol je v imenu posilcev za slovensko žole v Trstu globoko in iskreno hvaležnost istih na požrtvovalnem, trudoljubnem delovanju gospoda doktorja, katerega delovanja vrhunc je obču znani obsežni, izborni in temeljni rezurz. Govornik je naprosil gosp. doktorja, dasi so vse tržaški Slovani osvedočeni, da nikdar ne bi iskal oksodnine za svoje trudoljubivo delovanje, naj vendar blagovoljno vesprejmo darilce kot malo znamenje neomenjene spoštovanja in globoke hvaležnosti tržaških Slovanov in prosoč, da bi gospod doktor tudi v bodočnosti z bistrim svojim umom podpiral težnje tržaških Slovanov.

Gosp. dr. Gregorin se je ginjačega srca zahvalil deputaciji, naglašajoč, da ga to dario popolnoma iznenadja in da so tržaški Slovani storili mnogo preveč, ko so nagradili s tem darilom skromno njegovo delo. Zagotovil je, da stavi vse svoje sile na razpolago narodu, dokler si tržaški Slovani ne priborijo v Trstu vseh svojih pravic.

Cvetke, ki porasto okrog spominka in porasto Rudolfov grob, naj porasto tudi vse one spomine, katerim ni mesta v prijateljskem sreču, in vsakemu, ki bi hotel pod tem cvetjem iskati kaj drugega, kot kali prijateljstva in pobratimstva, zaklicajoč naj resno in glasno: „Stoj, naprej ne ameš, če prepletajo tvoje sreče še žilice sočutja in krščanske odpustljivosti. Stoj! Človek je bil! —

Nisem mogel položiti venca na grob,

nisem ga utegnil posuti s cveticami; za to sem položil nanj samo te tri liste, skromen

To izjavo gospoda doktora je vsele deputacija na znanje hvaležnim srečem.

Za otvoritveno slavnost „Tržaškega Sokola“ so se vabila že pričela raspoliljeti. Če bi kdo izmed rodoljubov vabila ne dobil, a je telo, zglaši naj se v telovadnici „Tržaškega Sokola“ (Ulica Farneto na voglu Amalia) v petek ali soboto popoludne.

Zanimanje za to slavnost je obde. Slavnosti udeleže se, kakor se nam poroča, tudi rodoljubi mnogih krajev Istre. Upamo toraj, da se tudi našo sl. občinstvo častno odzove, kajti odbor storil je za to slavnost, kolikor je bilo v njegovi moći.

Za danes opozarjam posebno na žaloigro „Umor v ogljarskih ulicah“, ki je res izborna prirejena za naš oder.

„Tržaški Sokol“ vabi k otvoritveni slavnosti, ki bude v nedeljo dne 11. novembra 1894. v novi društveni telovadnici (ulica Farneto, na voglu ulice Amalia). Vapored: 1. Popotnica: „Naprek!“ svira vojaška godba. 2. „Pozdrav“, govori starosta, brat dr. Gustav Gregorin. 3. H. Satner: „Na Planine“, mešani zbor z bariton-samospovom, poje pevski zbor Sokola, samospov poje gospod Iv. Kragelj. 4. Aufer: Overture „Straža kraljice“, svira vojaška godba. 5. M. Vilhar: „Mornar“, samospov za bariton s spremeljevanjem glasovirja, poje g. Iv. Kragelj, na glasovirju spremila g. V. Furlani. 6. Blaške: „Potponri narodnih pesnič“, svira vojaška godba. 7. F. S. Vilhar: „Usor“, poje mešani zbor „Tržaškega Sokola“. 8. Zoller: Pešer in operete „Obersteiger“, svira vojaška godba. 9. * : „Umor v ogljarskih ulicah“, žaloigra v 1. dejanji. 10. Ples, pri katerem svira vojaška godba. Pri slavnosti udeležejo: vojaška godba c. in kr. pešpolka Prince Hohenlohe-Schillingsfürst št. 87., mešani pevski zbor „Tržaškega Sokola“ in dramatični odec, Vatopnina: Za člane in njih društine 30 nvd. za nedelje 60 nvd.; sedeži prvih vrst 30 nvd., ostali sedeži 20 nvd. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Predplačila so hvaležno sprejemajo. K obilni udelešbi uljudno vabi

ODBOR.

Za družbo sv. Cirila in Metoda in sicer v namen, da pevko društvo „Velesila“ postane pokrovitelj, so nabraли v gostilni gosp. Frana Šumana vsemu zabavljajoči Slovenci 9 kron in 16 stotink. Drugi dan se je nabrało v isti namen v gostilni pri velikem oblaku med „Velesilami“ 5 kron in 39 stot. — Kot dobitek pri „oki“ dobljena 1 krons. — Nadalje so darovali družbi povodom demonstracij po Istri: Fr. Kravos 20 stotink, Germek 40, Zabrič 20, Bogdanovič 40, I. Štuka 20, Josip Štuka 40, I. P. 20, I. Rožanc 40, N. N. I. 2 kroni, N. N. 40, N. N. 20. Ivan Jurketov 20, Kocjančič 40, Colja 40, Mlač 20, Stanko 20, Jajčić 20, Voldič 20, Kolb 20, I. S. Fojačev 20, Tisti 40, Skalovič 20, Ivan Treven 30 stotink. Skupno 7 kron 10 stot. — Pri igri „bič“ so nabraли „pri velikem oblaku“ 2 kroni 22 stotink. — Grgo Babič daroval 20 stotink, ker je Ivan z Gaberja propadel s prošnjo za Ajdovčino. — Brigadier iz? daroval 1 gld. 80 nč, sanj ljudje 65 stot in vinski bratoi 8 stot.

Za Svetovansko podružničko družbo sv. Cirila in Metoda, da ista postane pokroviteljica, daroval je nekdo 40 stotink, ker je preklical žaljivo besedo; posebej pa je darovalo v isti namen 5 zavednih Svetovansčanov 2 kroni 90 stotink, in sicer zato, ker nekateri slovenski rojaki nodejo čuti slovenski besed. Ukupno torej 3 krone in 30 stot.

Tržaška in ekoličanska delavska stranka izjavila je te dni v posebni deputaciji pri tukajšnjem ruskom konzulatu svoje sožalje na smrti carja Aleksandra III.

Surovest. Iz Kopra nam poročajo: Te dni se je sprehajjal po cesti ob Rizani nek znani laški agitator in nasilnik, koji si je pravil svoj ime že o raznih volitvah v občini Pomjanski in ki je tudi ob zadnjih izgradilih in demonstracijah v Kopru igral veliko ulogo. Naši slovenski pripravniki bi utegnili povedati o marsikaterem činu tega junaka, ki priča, da mož sidi v A brusze.

Ta mož se je torej sprehajjal ob Rizani. Na polju so delala kmetska dekleta. Ne vemo iz kakega povoda — morda tudi v žali — vklivili sto dve med njimi: „Živelj Slovenci!“ Ta veklik je tako razljutil laškega srđiteža, da je vdrl za dekletoma z nožem v roki in ja slednjič prav počeno pretepel. — Take surovosti počenjajo ti oblastne in potem se se posebno ponosno pristejavajo sinovom

— Ávite culture. Mi „barbari“ smo vendar boljši ljudje!

Italijanski in nemški Žido-„liberalci“. Včerajšnja „Neue Freie Presse“ roga se poslancem Nabergou, Alfredu Coroniniju, Spinčiu in Gregorčiču, ker so izročili knesu Windischgrätz protest proti vedenju vlade nasproti dogodkom v Istri. To vest prinaša „Neue Fr. Presse“ pod ironičnim naslovom „Gracchi de seditione querentes“. Umevno je, da je to roganje hlastno pobral današnji „Il Picc“, vredni sinok Dunajske Židinje. Tolmači svomu čitateljem (kateri tega ne bi znali), da se rabi omenjeni naslov nasproti takim osebam, ki podstikajo drugim, kar so sakrivili sami (Oj „Piccole“ učenost!), a negledé na druge poslance, vidi se „Piccolu“ naslov „Gracchus“ na posl. Nabergou takó smešen, da je moral o tem obvestiti svoje čitatelje. — Oglejmo si nekoliko primera „N. Fr. Pr.“. Po našem menenju je primera jako šepava, kajti naši poslanci niso sami ničesar za krvili, torej tudi drugim nimajo podstikati ničesar; ake bi pa Dunajska Židinja primerila naša poslance o zbiljno Gracchom, naša bi dokaj sličnosti, a tudi dokaj protislovja v primeri. Ljudska tribuna Tiberius in Gajus Sempronius Gracchus provrščila sta s svojimi zakonskimi naredbami leta 133 do 121 pred Kristom velike isgredje v Rimu. Naši poslanci so dandasne pravi ljudski tribuni, toda n e izdajejo zakonskih naredb in tudi niso provarodili nikakoršnih izgradov. Brata Gracchov sta padla v izgradih, katera sta bila izvrsna sama, naši poslanci pa morda v istekih izgradih ne padejo, ampak nademo se, da bodo slavili mnogo pravice nad krivico. Kje je torej smešnost v primeri, ki jo rabi „Neue Freie Presse“? Vidiš dragi „Piccolo“, da si pri vsoj svoji učenosti osmešil le samega sebe! Kar pa se dostaja Tvoje — bedaste opiske, da je posl. Nabergoj „coel poco romano e coel poco classicus“, poglej se, ljubi „Piccolo“, v ogledalu, da se prepričaš, kaj je na Tebi „romano“ in kaj „classicus“!!

Novi izgradi v Istri. Tu objavljamo brez kakorihkoli dodatkov današnje službeno poročilo o dogodkih v Istri: „Dne 5. t. m. zvečer hodilo je po ulicah Novograda, okraj Poreč, vedje število pijačnih mladičev, krijejoče „Eviva“ Istri in psujoč Slovane. Tem mladičem se je pridružila vedno naraščajoča množica ljudstva, takó, da je mogla tamnočna, samo iz 2 mōž obstoječa oročnika postaja, le s velikim trudem zaprediti večjih izgradov. Okolo polunoči bilo je vso mirno. Prihodnjega dne prišel je v Novigrad jeden uradnik od okrajnega glavarstva v Poreču z nekaterimi oročniki. Izgradi niso se več ponavljali. Provaročitelje izgradov in glavne udeležnike istih prijavili so državnemu pravništvu v Rovinju. — Iz pokrajine včeraj ni prišlo nikakoršnih poročil o motenju miru. — V Piranu nadaljuje kazensko-sodniška preiskava ter so danes izročili tukajšnjemu deželnemu sodišču 5 novih zajetih.“

Papirnatni goldinarji. Koncem minolega oktobra meseca ostalo je v prometu še 24.400.000 papirnatih goldinarjev. Od konca meseca julija, ko so prideli umikati te državne bankovce iz prometa, umaknili so jih še 35 milijonov; poleg teh so umaknili za devet milijonov gld. državnih bankovcev po 5 in po 50 gld.

Statistika tržaška. Od 28. m. m. do 3. t. m. rodilo se je v tržaški občini 97 otrok (47 moških in 50 ženskih); poleg teh je bilo 8 mrtvorojenih. Umrlo je 78 oseb (36 moških in 42 ženskih). Oziroma na število prebivalstva pride 25.39 mrtličev na vsakih 1000 duš. — Zdravniški izkaz navaja med vroki smerti 6 slučajev akutatice, 13 el. dávico, 1 el. vročinsko bolezni, 1 el. porodničke mrilice, 8 el. jetike, 8 el. unetja sčopnih organov, 2 el. kápi in 2 samomora.

Majden dinamit. Na vojaškem vežbališču v Celovcu našli so minoli petek 16 dinamitnih nabojev in med njimi še smodniki.

Umor v cerkvi. Iz Palerma (Sicilija) poročajo včeraj, da je v bližnji vasi Noto dolje še nepoznan zlostine umoril cerkvenika pred oltarjem. Cerkvenik služil je pri sv. maši, v tem je pristopil nepoznan človek k njemu in mu bliskoma porinil bodalo v prsa. Zadel ga je v srce, cerkvenik zgrudil se je takoj mrtev. Duhočnik je prestraten pobegnil v žagrad, ljudstvo je božalo krijejoče iz cerkve. V splošni zmešnjavi je ušel morilec.

Rodbinska tragedija. V Glarusu (Švica) je bil te dni poneveril 38letni lekar nar Gallati sveto 600 frankov in pobegnil z ženo in 3 otroci v Curig. Policia je doznala njegovo bivališče in ga zaprla. Gallatijeva žena je prišla zaradi tega ob um in zadržala vse tri otroke ter prerezala sebi žile na rokah. Nesrečnica je ostavila pismo, v katerem pravi, da je hotela rešiti otroke revščine, sebe pa je umorila, da pusti svojega moža svobodnega, da more ukreniti kar mu drago ko pride iz zapora.

Koliko denarja gre v dim? V prvem polletju t. l. prodalo se je na drobno domačega in inozemskega tobaka v Avstriji na 40.553.422 gld. specijalitet pa za 1.559.752 gld., torej skupno na 42.113.174 gld.! V inozemstvu se je prodalo, oziroma inozemstvo je kupilo domačega tabaka za 411.065 gld., torej je imel o. kr. erar skupnega dohodka za prodani tobak v snesku 42.524.239 gld. (za 1.311.039 gld. ali za 3.2% več nego lani v isti dobi). Splošna prodaja smotk se je pomnožila med drugimi kronovinami tudi na Primorskem na 725.800 komadov, na Korotškem pa na 401.400 komadov; padla pa je rasprodaja smotk med ostalimi kronovinami tudi v Dalmaciji (na 304.704 komade), na Štajerskem (210.850 kom.) in na Kranjskem (na 84.900 kom.) Tabaka za nosanje prodalo se je skupno za 26.929 kg. manj, tobaka za kudenje pa za 110.592 kg. več nego lani.

Barbarstvo na Kitajskem. Pariški „Figaro“ objavil je to dni nastopno grozno vest o izvršiti smrtni obsođbe na kitajskem stotniku Tao-Ving-Lin-u. Nesrečni stotnik je bil zatožen, da stoji v zvezi z Japonci in da je obvestil japonskega generala Oyama o nakansah kitajskoga generalnega štaba. Kitajsko vojaško sodišče obsođilo je zaradi tega nesrečnega stotnika na smrt. Obsojenca so privlekli na trg vasi Jo-Ké-Li, kjer je bil ubran generalni štab. Jetnik je imel vrat stisnjeno v jareci neke deske, in kje so štrli šeblji. Pred generalnim štabom predstali so mu še enkrat smrtno obsođbo, potem sta mu dva krvnika strgala desko raz vrat in ga prvezala na isto desko, naslonivša jo ob steno, potem sta mu opalila z gorečimi treskami trepalnic. Ker je nesrečen v grozni muki otrsal glavo, pribila sta mu krvnika učesi na desko. Jeden krvnikov je ubogomu mučeniku pograbil s kleščami jesik in oprši, se z nogo ob njega trebuhi, izdrli mu jesik. A ni bilo še konec trpinčenju! Polili so nešredniku roki in nogi s raztopljenim smolom in jo učgal! Krvnika sta se odpočila, v tem pa je poseben razglavevalec prečital v imenu cesarjevem, da je stotnik Tao-Ving-Liu zgubil vojaško čast in prosil je Buddhu, da naj duše Tao-Ving-Liujeve ne vsprijme v nebo. Nesrečni mučenik je bil v groznom stanju, toda še je sopol. Zopet sta pristopila krvnika in mu strla nos z istimi kleščami, s katerimi sta mu strgala jesik, in konečno, da bode konec muk, vbrisnili sta mu v sijajočo rano, kjer so bila prej usta, vrelega olja. Krvavo truplo, ki ni bilo več podobno človeškemu telesu, vrgli so na bližnje smetišče.

Policijo. Predvčerjšnjem popoldne (med opoldanskem poštku in do 4. ure) ukradel je doslej še neznani tat v poštnem uradu v Barkovljah iz zaprte misnice sveto 80 gld. Oročniki v Barkovljah so zaprli 24-letnega misarskega pomočnika Josipa V., ker je na sumu, da je ukradel ta denar. — Minolo noč so zaprli v okraju Sv. Jakoba 17-letnega dninarja Silvestra S. in 18-letnega Lorence G., oba dninarja, rodom iz Trsta, kar sta na sumu, da imata na vesti razno tativine. — 26letni težak Anton Brumati, iz Trsta, ukradel je bil baje dne 26. oktobra t. l. mesarici Mariji Cešlik, stanujodi v ulici Tigor b. št. 1, ulomivši v stanovanje, razno perilo in zastavljenih listkov, v skupni vrednosti okolo 30 gld. Brumati je potem zginil iz Trsta in tel v Gradisče, od koder pa se je vrnil predvčerjšnjem v Trst. Doznavati o tej vrnitvi polic. ofic. g. Tiz, prišel je ponj in ga spremil v zapor.

Loterijske številke. Izkrbene dne 7. t. m. Brno 19, 36, 80, 81, 53.

Koledar. Danes (8.): Bogomir (Gottfried), škof. — Jutri (9.): Božidar, muč.; Orest, muč. — Prvi krajec. — Solnce izide ob 6. uri 53 min., zatonci ob 4. uri 34 min. — Toplotna včeraj: ob 7. uri zjutraj 13 stop., ob 2 pop. 18.5 stop.

Najnovejše vesti.

Opatija 8. Hrvatsko-slovenske gospodarske zadruge Istre in zastopniki na istreškem deželnem in na državnem zboru pripravili so včeraj v tukajšnjem „Zorin domu“ obširno spomenico na cesarja, katero izroči Nj. Vel. posebna deputacija.

Gorica 7. Tukaj se govori, da je sklenil občinski zastop v Korminu v današnji soji soglasno, da odpolje protest proti naredbi glede dvoješčnih napisov.

Dunaj 8. Poljski listi so se postavili proti poljskemu klubu in napadajo ga hudo radi manifestacije v poslanski zbornici povodom smrti carja Aleksandra III.

Belligrad 7. Razprava proti Čebinju in drugovom prične dne 10. decembra. Posvanih je nad 100 svedkov. Zatočenov je 8. bratiljev-odvetnikov sanje 20. Razprava bodo trajala več dni.

Peterburg 8. Car odpotuje danes iz Litadije in dospe, spremljajoč truplo pokojnega očeta, dne 13. t. m. v Peterburg. Na carjevo povelje pričeli so po vsej Rusiji nabirati denar za spomenik, kateri naj se postavi v Moskvi Aleksandru III., velikemu zaščitniku miru. — Po končanih zadušnicah pred pok. carjem in v navzočnosti vsega dvora in častnikov v Jalti, dovolilo se je občinstvu prisstop h krsti.

Rim 8. Današnja „Capitale“ javlja, da pojde princ Neapeljski (prestolonaslednik) v Peterburg, zastopat kralja pri pogrebu carjevem. Drugi trdč zopot, da pojde v Peterburg grof Turinski. Definitivno se stvar določi še le jutri ali pojutrajnjem, ker bodo pogreb dne 13. t. m.

Bratje Sokoli!

Odbor pozivlja Vas, da se otvoritvane slavnosti, ki se bodo vrnila v nedeljo 11. t. m. udeležite v polni društveni opravi. Nasad!

ODBOR.

Trgovinske brzjavke.

Budimpešta. Pionca za spomlad 6.71-6.72 Korzna za november 6.85 do 6.85. Oves za spomlad 6.04-6.05. Rž nova 5.87-5.89.

Pionca nova od 78 kil. f. 8.85-8.80, od 79 kil. f. 8.80-8.65, od 80 kil. f. 8.70-8.75, od 81 kil. f. 8.75-8.80, od 82 kil. for. 8.80-8.85.

Izjem: 6.85-8.40; prosa 5.70-5.90.

Pionca: Malo ponudbe, povpraševanje mirne.

Praga. Nenalimirani sladkor za november f. 19.75

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in aeronar vred, odpeljiljev precej f. 29-29.25. Nov. marec f. 29.50-. Concassé za november-marec 30. — Otvorni za november 31-. V glavah (sodih) za polovico novembra 31/, za konec novembra 31/.

Havrs. Kava Santos good average za november 87-, za marec 81/50, boljo.

Hamburg. Santos good average za decembra 68-, marec 62.75 mirno.

Dunajska borba 8. novembra 1894.

<